

**Видання присвячене
115-й річниці Одеської національної академії харчових технологій
та 5-й річниці Навчально-наукового інституту прикладної економіки
та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна**

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

НТБ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеська національна академія харчових технологій
НАУКОВА ШКОЛА
«Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної
безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності»

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозиуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

За редакцією **О. І. Павлова**

Одеса
«Астропринт»
2017

A28 **Адаптивні** стратегії розвитку підприємств харчової промисловості в умовах мінливого світу : матеріали наукового симпозиуму з міжнародною участю (19 травня 2017 р., м. Одеса) / Наукова школа «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності» ; за ред. О. І. Павлова ; Одеська національна академія харчових технологій. — Одеса : Астропринт, 2017. — 232 с.
ISBN 978–966–927–252–2

У збірнику подано тексти доповідей учасників наукового симпозиуму, які представляють науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади України та зарубіжних країн. У них обґрунтовано теоретичні та методологічні засади, інструменти, механізми та напрями стратегічного управління сталим та безпечним розвитком підприємств харчової промисловості в умовах мінливого середовища господарювання.

Видання розраховане на наукових співробітників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, економістів, менеджерів, маркетингологів та інших фахівців галузі харчової промисловості.

УДК 338.439(063)

ISBN 978–966–927–252–2

© Одеська національна академія харчових технологій, 2017

Павлов О. І.
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО 11

Тематичний напрям 1
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Андрєєва Н. М., Зіньковська Д. В.
Маркетингова діагностика експортного потенціалу підприємств агропродовольчої сфери як інструмент прийняття стратегічних рішень 13

Антоненко М. Н.
Новая политическая идеология эволюции предприятий АПК Беларуси 18

Дідух С. М.
Основні принципи і напрями розвитку агропродовольчої сфери України 23

Коваленко О. В.
Щодо стратегічних пріоритетів державної продовольчої політики в умовах сьогочасних викликів 26

Крисанов Д. Ф.
Теоретичні засади і прикладні аспекти формування європейської моделі харчової безпеки в аграрному секторі економіки України 30

Кулаковська Т. А.
Системний підхід до регулювання сталого та збалансованого розвитку агропродовольчої сфери України 47

Пармакли Д. М., Дудогло Т. Д.
Примеры графического метода исследований в экономике ... 52

Тематичний напрям 2

**СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Бондар В. А.

Перспективи розвитку ринку органічних продуктів
України 61

Самофатова В. А.

Формування сільсько-міського континууму
для забезпечення сталого розвитку агропродовольчої
сфери регіону 65

Тематичний напрям 3

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Козак К. Б.

Ефективне управління персоналом як передумова
виживання вітчизняних підприємств у конкурентному
середовищі 70

Смоквін М. В.

Стан та основні напрями розвитку підприємств харчової
промисловості Одеської області 74

Тематичний напрям 4

**ЕФЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ У ХАРЧОВІЙ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Гончарук А. Г., Лазарева Н. О.

Про ефективність українського виноробства:
порівняльний аналіз 78

Дерменжі Д. Ф.

Вплив змін до Податкового кодексу України на економіку
країни 82

Тематичний напрям 5

**СТРАТЕГІЯ АКТИВНОЇ І ПАСИВНОЇ АДАПТАЦІЇ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
ДО МІНЛИВИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Каламан О. Б.

Стратегічні напрями удосконалення регулювання
виноробної галузі 87

Фрум О. Л.

Застосовність активних адаптивних стратегій в стратегічному
управлінні підприємствами 91

Тематичний напрям 6

**ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Баранюк Х. О.

Дослідження окремих аспектів впливу факторів
на конкурентоспроможність підприємств 96

Бєлошапко М. О., Лобоцька Л. Л.

Розвиток ринку лізингових послуг для агропродовольчої
сфери України на сучасному етапі 100

Егунов Ю. А., Егунова И. Н.

Управление устойчивостью оптимальной производственной
программы предприятия 106

Касян С. Я.

Аграрна логістична дистрибуція та маркетингові
комунікаційні технології харчових підприємств: складові
інтерактивності 110

Ліпова О. Л.

Впровадження управлінських інновацій на підприємствах
харчової промисловості 116

Магденко С. О., Ощепков О. П.

Дослідження питань впровадження інновацій
на підприємствах м'ясопереробної галузі 121

Ніценко В. С.

Напрями підвищення енергоефективності
на підприємствах харчової промисловості 124

Іртищева І. О.	
Еколого-економічні проблеми використання води в харчовій промисловості	215
Мартинюк О. М.	
Адаптивний механізм екологізації інноваційної діяльності підприємств агропродовольчої сфери України: стратегічні та проблемні питання впровадження	218
Меглей В. І.	
Екологічні складові якості агропродовольчої продукції	222
Щурик М. В.	
Екологічні пріоритети підприємств харчової промисловості в агропромисловому комплексі	226

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні друзі!

Проведення нашого наукового симпозіуму співпало у часі зі знаменними подіями — 115-ю річницею Одеської національної академії харчових технологій та п'ятиріччям з утворення Навчально-наукового інституту прикладної економіки та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна (ННІПЕтаМ) й наукової школи «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності».

За останні п'ять років в рамках тематики наукової школи підготовлено та захищено 4 докторських (2 було підготовлено на кафедрі економіки промисловості, а захищено на створеній на її базі кафедрі управління бізнесом; по 1 — на кафедрах менеджменту і логістики та маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 17 кандидатських (по 5 — на кафедрах економіки промисловості, менеджменту і логістики, обліку і аудиту, 2 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) дисертацій. За участю викладачів, докторантів, аспірантів, студентів академії, вітчизняних та зарубіжних науковців видано 16 колективних (6 — на кафедрі менеджменту і логістики, по 5 — на кафедрах обліку і аудиту та економіки промисловості, 1 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 7 індивідуальних (6 — на кафедрі економіки промисловості, 1 — на кафедрі менеджменту і логістики) монографій. З 2012 року проведено 4 міжнародних науково-практичних конференцій, а також наукові конференція, симпозіум, семінар, 4 колоквиуми з міжнародною участю. За підсумками їх роботи видано 1 монографію та 10 збірників тез доповідей.

В нашому науковому симпозіумі взяли участь наукові співробітники, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, державні службовці чотирьох зарубіжних країн та десяти міст України, які представляють Державну установу «Інститут економіки та прогнозування» НАН

України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститут продовольчих ресурсів НААН, вищі навчальні заклади нашої країни, органи державної влади.

Наша діяльність в рамках тематичної спрямованості наукової школи є свідченням її користі для науки та чималого значення для вітчизняної практики господарювання.

Бажаю усім подальшої плідної роботи, творчості та натхнення.

З найкращими побажаннями
керівник наукової школи, завідувач
кафедри економіки промисловості ОНАХТ,
перший директор ННПЕтаМ,
доктор економічних наук, професор
Павлов Олександр Іванович

Тематичний напрям 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н. М. Андрєєва

д-р екон. наук; головний науковий співробітник Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна

Д. В. Зіньковська

аспірантка кафедри маркетингу Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна

МАРКЕТИНГОВА ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується посиленням ролі процесів інтеграції, глобалізації, соціалізації, інформатизації та екологізації виробництва. Це призводить до того, що ключовим вектором розвитку вітчизняних підприємств стає зовнішньо-економічна діяльність. Від можливостей підприємств до участі у міжнародній економічній співпраці залежить динаміка розвитку економіки України в цілому. Цей принцип є актуальним для усіх галузей економіки, проте доцільним є виділення провідної, стратегічної галузі, зрушення у якій сприятимуть розвитку і суміжних сфер. Такою галуззю може бути агропромисловий комплекс економіки України. Продукція, що випускається підприємствами агропродовольчої сфери, користується попитом серед споживачів на міжнародному ринку. Зробити такий висновок можливо після аналізу показників структури експорту та імпорту. Частка експорту продукції агропромислового комплексу України за період з 2006 по 2015 роки зросла з 11,86 % до 38,19 %, тобто більше ніж у 3 рази. В той час як імпорт зріс за той самий період із 7 % до 9,3 % [1, с. 7].

Саме тому більшого значення набуває вивчення поняття експортного потенціалу підприємства, інструментарію його дослідження та оцінки, а також методів керування ним. На нашу думку, ефективними

Здібності, можливості та високий рівень особистої мотивації кожного працівника підприємства генерувати нові ідеї, розвивати нові знання та навички для розвитку особистої професійної та ділової компетенції визначають потенційну можливість компанії розробляти і впроваджувати інновації, оперативно змінюватись і швидко адаптуватись до вимог зовнішнього ринкового середовища.

Можна з певним ступенем впевненості сказати, що рівень конкурентоспроможності кожного співробітника кадрового складу підприємства безпосередньо визначає рівень трудового потенціалу і конкурентоспроможності того структурного підрозділу та тієї функції компанії, в якій він здійснює трудову участь.

Отже, від рівня конкурентоспроможності персоналу певним чином залежить рівень конкурентоспроможності підприємства, його можливості виживати в конкурентній боротьбі та ефективно функціонувати на ринку з гарантією отримання не лише прибутків, але і надприбутків від реалізації конкурентоспроможної продукції.

Таким чином, в умовах ринку якість персоналу і безперервна оцінка рівня цієї якості грає основну й вирішальну роль для забезпечення адаптивності підприємств.

Актуальність, науково-практичне значення обраної теми визначається вищевикладеними аргументами. Стан цієї проблеми постійно вивчається на всіх рівнях, вона зосереджена в багатьох наукових працях українських та зарубіжних авторів. Більшість рекомендованих ними наукових методик щодо визначення рівня конкурентоспроможності працівників компанії освоєні і застосовуються у практичній діяльності українських підприємств. Тому варто визнати необхідність розробки чіткої методики оцінки конкурентоспроможності персоналу для підвищення ефективності управління ним.

Трудовий потенціал фірми є важко вимірюваним показником, певним індикатором і неоціненним капіталом. Будь-яка колективна трудова діяльність наділена унікальним синергетичним ефектом, коли в повній мірі активується трудовий потенціал кожного працівника: його креативність, його творчі бізнес-ідеї, відповідальність, ефективність, керованість та продуктивність, коли набагато активніше виробляється і поліпшується професійна компетентність.

Саме здібностями та можливостями робітників забезпечується можливість підприємств харчової промисловості до адаптації в сучасних мінливих умовах їх функціонування.

Література

1. Забродский В. А. Адаптация экономических систем на основе упреждаемости / В. А. Забродский // Екон. кібернетика. — 2000. — № 3—4. — С. 40—45.
2. Коляда Ю. В. Адаптивна парадигма моделювання економічної динаміки: монографія / Ю. В. Коляда. — К.: КНЕУ, 2011. — 297 с.
3. Петренко В. Л. Модели и методы адаптивной экономики: учеб. пособие / В. Л. Петренко, В. Н. Тимохин, А. В. Овечко. — Донецк: ООО «Юго-Восток Лтд», 2003. — 156 с.
4. Срагович В. Г. Управление и адаптация / В. Г. Срагович. — М.: Знание, 2005. — 236 с.

С. О. Магденко

асистент кафедри економіки промисловості

Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

О. П. Ощепков

канд. екон. наук, доцент; доцент кафедри обліку і аудиту

Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Забезпечення позитивної динаміки розвитку підприємств в сучасних умовах потребує впровадження досягнень науково-технічного прогресу і на цій основі забезпечення конкурентоспроможності виробляємої продукції та фінансової стабільності підприємства. Тобто сучасні умови господарювання диктують обов'язкове впровадження інноваційних технологій виробництва, управління і стимулювання самої інноваційної діяльності.

Разом з тим реалізація інноваційного розвитку підприємств та впровадження і реалізація інноваційного продукту має багато невіршених питань як на методологічному рівні, так і в практичному плані. Питання інноваційного розвитку розглядають різні вчені — як зарубіжні, так і вітчизняні, починаючи від А. Сміта й закінчуючи сучасними авторами. За концептуальними поглядами їх можна поділити на інституційний, інтеграційний, факторний та діяльнісний підходи.

Разом з тим необхідно в логічній послідовності розставити поняття, розкрити їх взаємозв'язок, які пов'язані з інновацією. Наприклад,

О. Адаменко розглядає цей взаємозв'язок наступним чином: інноваційний процес — інноваційна діяльність — інноваційний розвиток [1, с. 7]. Разом з тим, розглядаючи елементи інноваційної діяльності, він переходить до характеристики елементів інноваційного процесу. На нашу думку, взаємозв'язок між цими поняттями має наступну послідовність: інноваційна діяльність — інновація — інноваційний процес — інноваційний результат. При цьому кожне із цих понять має комплексний характер, і треба його розглядати як систему. Інновації як система починають працювати тоді, коли кожний наступний крок її реалізації відповідає стратегічній меті діяльності суб'єкта господарювання, відображає односпрямованість інтересів держави, виробничого колективу і окремого працівника цього колективу.

Тому інноваційна система повинна включати механізм організації, управління, стимулювання і контролю всіх етапів розвитку і функціонування даної системи. Пропозиція нашої послідовності ієрархії реалізації інноваційної системи полягає в наступному: початок всього — це діяльність, яка передбачає генерацію ідей відповідно до досягнення визначеної мети, її наукове обґрунтування, її матеріалізація на підставі нового бачення.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інноваційна діяльність — це діяльність підприємства, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг [2]. Тобто інноваційна діяльність для підприємства полягає тільки в комерціалізації наукових досягнень. Ми розглядаємо результат інноваційної діяльності — інновацію, яка може бути представлена у вигляді готової продукції, сучасної технології виробництва, організації праці і виробництва. Але це є тільки зразок, яким підприємство може скористуватись. Інноваційний процес — це вже реалізація інноваційного продукту відповідно до всіх організаційно-правових, економічних і соціальних факторів і стимулів реалізації визначеної мети. Тільки ефективна організація, управління і стимулювання інноваційного процесу можуть дати позитивний результат використання створеної інноваційної системи на певному підприємстві.

Успіх реалізації інноваційних проектів залежить від інтелектуального потенціалу підприємства і в першу чергу від людського потенціалу. Людський потенціал включає сукупність компетенцій, знань працівників підприємства, їх творчі здібності, вміння вирішувати проблеми, лідерські якості, підприємницькі та управлінські навички.

Досягнення даних вимог може бути за умов, що створено мотиваційний механізм, який дає змогу кожному працівнику реалізувати власні здібності, потенціал самореалізації в межах певного підприємства.

Важливим елементом в інноваційній системі являється фінансування. Вся система не буде працювати, коли не буде фінансування цих проектів. Але досягнення ефективності процесу фінансування інноваційних проектів повинне відповідати наступним принципам:

- орієнтація на ефективне застосування новітніх розробок;
 - логічність та правове забезпечення процесу впровадження нововведень;
 - комплексний підхід до впровадження і використання інновацій;
 - багатоваріантність джерел фінансування та їх оптимізація.
- Джерелами фінансування інноваційної діяльності відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» можуть бути:
- кошти державного і місцевого бюджету;
 - власні кошти фінансових організацій;
 - власні кошти підприємств: прибуток, амортизаційні відрахування, статутний капітал;
 - кредити;
 - гранти іноземних організацій;
 - тимчасова кредиторська заборгованість.

Розглянемо сучасні можливості і загрози використання вищеперелічених джерел для досягнення інноваційного позитивного результату на підприємствах м'ясопереробної галузі України. Для отримання коштів Державного бюджету необхідна наявність розроблених програм підтримки переробних підприємств агропромислового комплексу, але в умовах всебічної кризи цих програм не існує. Навпаки, зменшуються пільги для малого і середнього бізнесу АПК. Скорочення бюджету розвитку також впливає і на інші фінансові організації, які відчувають значні ризики вкладання коштів в науку і наукові розробки в зв'язку з невизначеністю державної політики по відношенню до бізнесу у довгостроковому періоді. Кредитні ресурси зараз значно дорогі, що потребує суттєво переглянути фінансово-кредитну політику банківської сфери. При рівні інфляції 10 %, кредити надаються від 18 % до 30 %, а рівень рентабельності діяльності м'ясопереробних підприємств значно зменшився. Ризиком впровадження інновацій виступає зараз значне зниження купівельної спроможності населення та організацій, і підприємства повинні в структурі виробництва продукції зменшити питому вагу вищих сортів продукції і більше

виробляти варених і варено-копчених ковбас, але рентабельність їх значно менше. Наступне — наявність власних ресурсів, виходячи з фінансових і виробничих можливостей підприємств м'ясопереробної галузі, де 70 % підприємств збиткових, мають обмежений характер.

Амортизаційні відрахування, як правило, використовуються для поповнення оборотних коштів, а не на науково-технічний розвиток. Необхідна державна нова парадигма формування амортизаційного фонду і його використання. Також пропонується повернутися до створення спеціального інноваційного фонду, який не можливо було б використовувати на інші цілі, а також частину прибутку, яку використано на інноваційні заходи, звільняти від оподаткування та вести облік цих коштів на окремому рахунку, цілеспрямованість використання яких можливо контролювати.

Література

1. Адаменко О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств [Електронний ресурс] / А. О. Адаменко. — Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21211/1/1.pdf>
2. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України із змінами та доповненнями від 04.07.2002 р. № 40—IV. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T020040.html

В. С. Ніценко

д-р екон. наук, доцент;

професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Функціонування підприємств харчової промисловості в умовах ринку та постійного підвищення тарифів на енергетичні ресурси вимагає зниження витрат на енергоспоживання. До основних видів енергетичних ресурсів, забезпечуючих процес виробництва продукції, належать: природний газ, електрична та тепла енергія.

Загальний стан споживання енергетичних ресурсів підприємствами харчової та тютюнової промисловості наведено у наступній таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка споживання енергетичних ресурсів підприємствами харчової та тютюнової промисловості, тисяч тонн нафтового еквіваленту (тис. т не)*

Підприємства харчової та тютюнової промисловості	2007 р.		2010 р.		2015 р.		Зміни 2015 р. до 2007 р., +, -	
	тис. т не	%	тис. т не	%	тис. т не	%	тис. т не	%
Вугілля й торф	50	2,2	33	1,8	21	1,5	-29	-0,7
Нафтопродукти	159	6,9	132	7,0	114	8,2	-45	1,3
Природний газ	303	13,1	248	13,2	165	11,8	-138	-1,3
Біопаливо та відходи	4	0,2	3	0,2	7	0,5	3	0,3
Електроенергія	391	17,0	380	20,3	350	25,1	-41	8,1
Теплоенергія	1399	60,7	1080	57,6	740	53,0	-659	-7,7
Усього	2306	100,0	1876	100,0	1397	100,0	-909	-

* Джерело: побудовано та розраховано за даними [1]

За 2007–2015 роки відбулося суттєве зниження споживання енергетичних ресурсів — на 39,4 %, що може бути свідченням або підвищення процесів енергозаощадження, або скорочення обсягів виробництва продукції діючих підприємств. За досліджуваний період скоротилося споживання вугілля й торфу — на 58 %, нафтопродуктів — на 28,3 %, природного газу — на 45,5 %, електроенергії — на 10,5 % й теплової енергії — на 47,1 %; зросло споживання біопалив та відходів на 75,0 %. Однак у загальній структурі споживання енергетичних ресурсів за 2015 рік частка біопалив та відходів становила всього 0,5 %, що явно недостатньо та не відповідає світовим досягненням. Саме виробництво відновлюваних видів енергії показує найбільший тренд зростання в економічно розвинутих країнах (США, ЄС).

З метою підвищення енергоефективності виробничих процесів на підприємствах харчової промисловості та зниження енергетичної залежності від постачальників (посередників) на ринку, доцільним вважається будівництво та експлуатація біогазових установок (комплексів) з відходів виробництва.

Згідно із Законом України «Про відходи» [2] відходами вважаються будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від

Наукове видання

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозиуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

Відповідальність за інформацію,
викладену в публікаціях, несуть автори

Українською та російською мовами

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*
Редактор *Н. Я. Рихтік*
Технічний редактор *М. М. Бушин*
Дизайнер обкладинки *В. І. Костецький*
Коректор *І. В. Шепельська*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 13,49.
Тираж 300 прим. Зам. № 188 (42).

Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.